

Het parcours is aangebracht met het familiepictogram en de kleine tekst kunnen je ouders je voorlezen.

Met het potlood kun je de antwoorden invullen en een tekening maken. Toch niet vergeten dat potloden niet mogen gebruikt worden om naar een kunstwerk te wijzen.

2€

7+

familie activiteit

Barbara, Gertrude, Goedele en de anderen

 Koninklijke Musea
voor Schone Kunsten van België

www.extra-edu.be

Wie is

Welkom op de tentoonstelling
« De erfenis van Rogier van der Weyden »!

Rogier

Rogier werd geboren in Doornik rond 1400. Hij verhuisde naar Brussel. Hij schilderde portretten en religieuze verhalen uit de Bijbel. De opdracht hiervoor kwam van de adel en van de Kerk. Rogier werd snel een bekende kunstenaar in Brussel en zelfs in heel Europa.

van der

Weyden ?

Op de tentoonstelling zie je dat hij tot lang na zijn dood andere Brusselse kunstenaars heeft beïnvloed.

1

Wie is deze man?

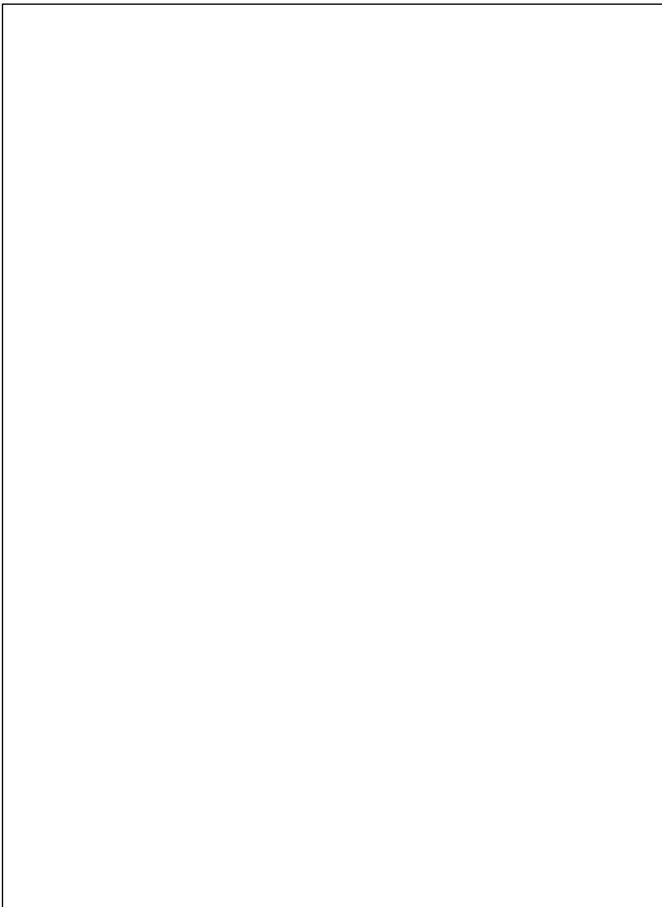
Voorwerpen zoals de pijl en het halssnoer geven ons informatie over de persoon die voorgesteld is. Deze voorwerpen noemen we attributen.

Rogier van der Weyden, Portret van Antoon van Bourgondië 1456 – 1464 Brussel, Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België

Op dit schilderij is Antoon voorgesteld. Hij was de zoon van een hertog. Antoon heeft een pijl in de hand. Hij is immers een boogschutter. Rond zijn hals draagt hij een speciale ketting. Er hangt een kleine gouden schaapsvacht aan met een kop en poten. Dit is de halsketting van het Gulden Vlies. De orde van het Gulden Vlies was een vereniging waar je alleen lid van kon worden als de hertog je gekozen had. Alle leden waren ridders. Antoon is fier dat hij deze halsketting mag dragen.

Hij wil immers tonen dat hij even moedig is als Jason, de Griekse held die tijdens een lange reis zijn leven gewaagd had om het gulden vlies te bemachtigen.

Teken je portret en voeg attributen toe die iets zeggen over jezelf.

2

Mysterieuze kunstenaars aan het werk

Atelier van Rogier van der Weyden, Passieretabel Ambierle, Sint-Martinuskerk

Soms werkten Rogier en zijn medewerkers samen met beeldhouwers. Hun schilderijen werden dan vastgemaakt aan een houten bak met beeldhouwwerken in. Het geheel werd in een kerk geplaatst, achter een altaar. Gebruik je graag moeilijke woorden? Dan kan je dit soort kunstwerk een retabel noemen. In dit retabel werd ervoor gekozen om de Passie van Christus voor te stellen.

Rogier werkte niet alleen. In zijn atelier werkte hij met meerdere medewerkers. We kennen hun naam niet. Wel weten we dat zij allemaal moesten schilderen zoals hun meester.

De schilders en beeldhouwers tonen wat Christus meemaakte tijdens de laatste dagen van zijn leven. Herken jij de gebeurtenissen?

Kan jij je verplaatsen in één van de medewerkers van Rogier? Probeer dit detail dan zo goed mogelijk na te tekenen volgens de manier van de meester.

3

Welk

verhaal is hier

verteld?

Onmiddellijk na de geboorte van Jezus verscheen er een nieuwe ster aan de hemel. Drie koningen lieten zich leiden door deze ster en kwamen zo bij de stal waar Jezus, Maria en Jozef verbleven.

Meester van de aanbidding van het Prado, Aanbidding van de wijzen Madrid, Prado

Deze koningen noemen we ook de drie wijzen. Zij wisten immers heel veel over de sterren. Op het schilderij zien we dat ze voor het kindje Jezus knielen en hem mooie geschenken geven. Ze geloven dat hij een nieuwe koning is.

Omcirkel de vier elementen die niet voorkomen in het schilderij "Aanbidding der wijzen".

Kind Jezus - kristalbol – moeder Maria – Driekoningen – suikerbonen – os – Heilige Jozef – ezel – Sint-Nicolaas – ster

Het juiste antwoord: kristalbol – Sint-Nicolaas – suikerbonen – ster

4

Kom aan boord!

Al zeker 600 jaar wordt in Nijvel een processie of religieuze optocht georganiseerd om de heilige Gertrudis te herdenken. Tijdens deze processie wordt een grote wagen door paarden voortgetrokken.

Jacob Sourdiaus, Panelen voor de praalwagen van Sint-Gertrudis Nijvel, Kapittelkerk Sint-Gertrudis

Deze wagen is versierd met vierentwintig schilderijen. Ze tonen elk een deel van de legende van de heilige. De vier panelen die je hier ziet, zijn geschilderd door Jacob Sourdiaus.

Ze stellen het verhaal voor van een ridder die gered werd door de heilige Gertrudis.

1. De man in het blauw op het eerste paneel is een rijke ridder. Je kan hem op de andere panelen herkennen door deze kledij.
2. De ridder is arm geworden. Daarom sluit hij een overeenkomst met de duivel: hij kan nog zeven jaar rijk zijn als hij zijn ziel aan de duivel verkoopt.
3. Na zeven jaar neemt hij tijdens een maaltijd afscheid van zijn familie. Hij drinkt uit een kelk en hoopt dat Gertrudis hem hierdoor zal beschermen.
4. Sint-Gertrudis verschijnt: ze heeft de afspraak met de duivel vernietigd en heeft de duivel opgehangen.

Kan je andere optochten en stoeten zoals deze van Gertrudis opnoemen?

Thuis kan je op zoek naar het verhaal van de heilige of naar de betekenis van de processie.

5

Kunnen handen spreken?

Meester van de Verlossing van het Prado of atelier, Bewening 1470-1490 Antwerpen, Museum Mayer van den Bergh

Op de achtergrond zien we het onderste deel van het kruis waaraan Jezus gestorven is. Ook Johannes ondersteunt Jezus. Zijn hand raakt de hand van Maria bijna. De houdingen en de plaats van de handen tonen de verbondenheid tussen de drie personen.

Kijk naar de drie vrouwen!

Meer op de achtergrond zie je drie treurende vrouwen. Met gebaren drukken ze elk op hun manier hun verdriet uit. Kan je hun gebaren beschrijven? Wat is volgens jou de juiste betekenis van de houding van de handen?

Maria omarmt haar dode zoon. Met één hand ondersteunt ze het hoofd van Jezus. Haar andere hand wijst op de wonde onder zijn borst.

6

Schilderen met olieverf is niet gemakkelijk!

Het kindje Jezus zit op de schoot van zijn grootmoeder Anna. Maria zit naast hem en houdt hem in haar armen. Samen vormen ze een driehoek. In de tuin groeien wilde bloemen.

**Atelier van Hugo van der Goes 1430-1482,
De heilige Anna, Maria en het kind en een franciscaner
schenker, rond 1475
Brussel, Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van
België**

Rechts zit iemand op zijn knieën. Dit is het portret van de man die het schilderij besteld heeft. Hij was een monnik en hij hield net als Fransiscus van Assisi van dieren en van de natuur.

Hugo schilderde met olieverf op eikenhouten panelen. In de 15de eeuw maakten de schilders hun verf zelf. Ze mengde hiervoor gekleurd poeder (pigment) met olie.

Hoeveel verschillende soorten blauw zie je in het kleed van Maria? Laat je niet misleiden: de schilder gebruikte maar één soort blauw. Om dit te verkrijgen heeft hij dunne doorschijnende laagjes blauwe olieverf over elkaar geschilderd. Elk laagje moest goed droog zijn voor hij verder kon schilderen. Deze techniek heeft een moeilijke naam: glaceren.

Zou jij zoveel geduld hebben?

7

Meester van de legende van de Heilige Catharina, Meester van de vorstenportretten, Aert Van den Bossche, Triptiek van de mirakels van Christus Melbourne, National Gallery of Victoria

1,2,3 mirakel!

Je kan nog andere triptieken zien op de tentoonstelling. Hier is op elk deel een mirakel van Christus voorgesteld.

Kan jij aandachtig kijken? Zoek in het schilderij de details die hieronder uitvergroot zijn. Elk detail maakt deel uit van een van de drie mirakels.

“De vermenigvuldiging van de broden”. “Duizenden mensen zijn gekomen om Jezus te horen spreken. Hij vermenigvuldigde de broden zodat hij iedereen eten kon geven”.

Dit retabel bestaat uit drie delen. De twee zijluiken kan je sluiten en dan bedekken ze het middendeel. Dit noemt men een triptiek of drieluik.

“De bruiloft te Kana”.

Toen de wijn opraaakte op het bruiloftfeest, veranderde Jezus water in wijn.

“De opwekking van Lazarus”. Nadat Lazarus al drie dagen was overleden, bracht Jezus hem terug tot leven.

8

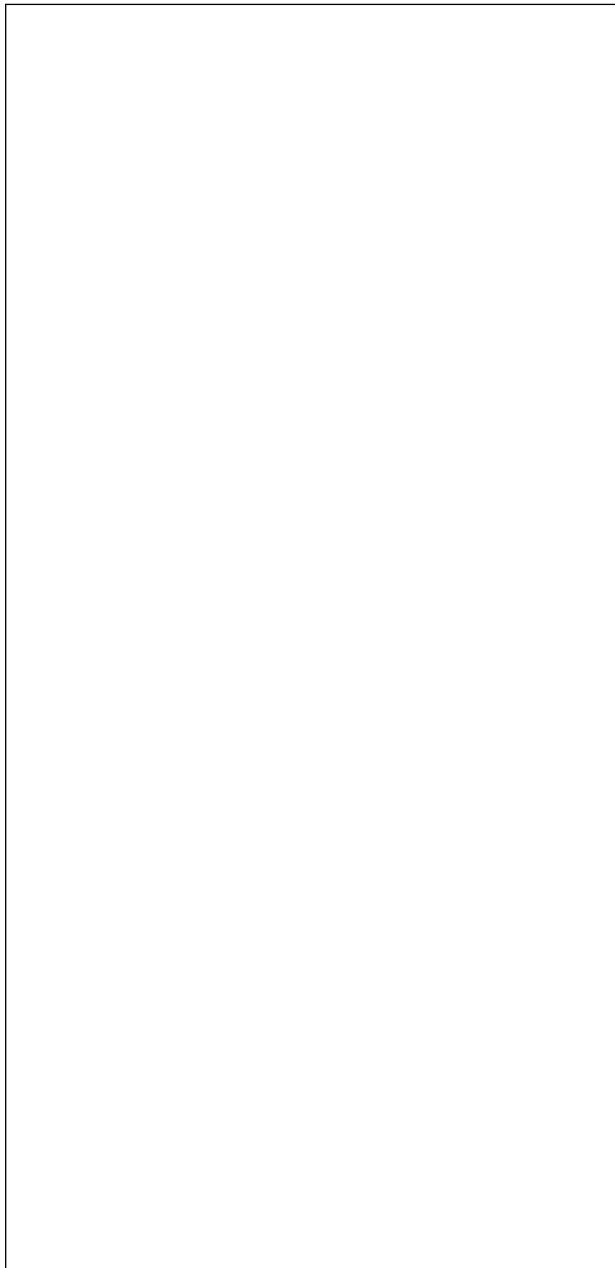
Let's go!

Ga naar de vitrine in de hoek van de zaal.

Meester van de vorstenportretten, Pronkschild, rond 1470-1490 Londen, British Museum

Hier zie je een groot wapenschild dat prachtig beschilderd is.
Er is een ridder op te zien.
Hij draagt een harnas en knielt voor een dame.
Rond hem zie je wapens liggen.

*Werd dit schild gebruikt om te vechten of om te pronken tijdens de toernooien?
Tekende je eigen wapenschild.*

9

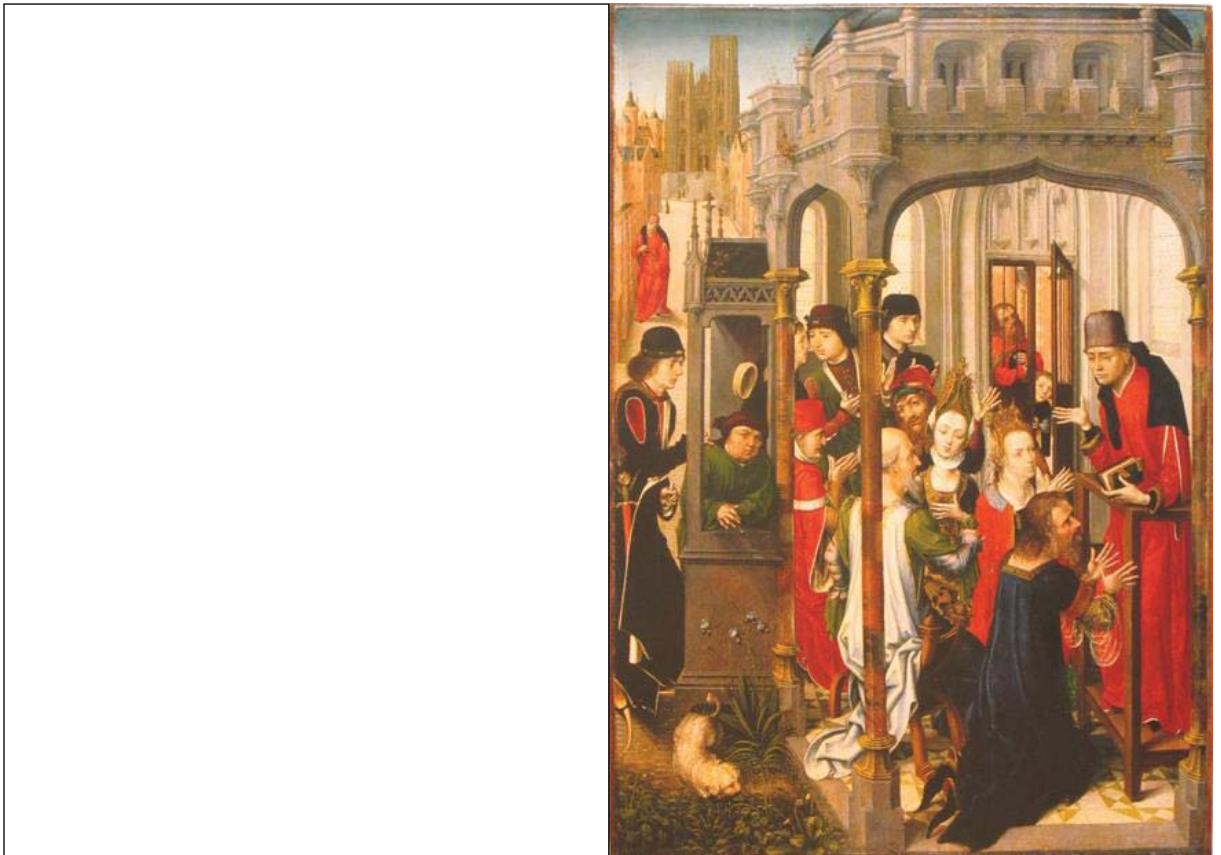
Meester van het gezicht op Sint-Goedele, Predeking van een heilige, rond 1480 Paris, Musée du Louvre

Kijk naar de gebouwen op het schilderij

Is het je opgevallen dat de kunstenaar “meester van het gezicht op Sint-Goedele” heet? Kunstenaars hadden toen niet de gewoonte hun naam op het schilderij te schrijven. Men kent zijn echte naam niet. Daarom heeft men een noodnaam bedacht. Deze naam zegt iets over wat de kunstenaar graag schilderde. Bij deze kunstenaar is dat de Sint-Goedelekerk..

Maak zelf een tekening van een stad. Teken de gebouwen goed herkenbaar. Wanneer je tekening af is, geven je familieleden je een noodnaam uitgaande van wat er te zien is op je werk.

Deze kunstenaar schilderde vaak Brusselse gebouwen. Op dit schilderij herken je de ingang van de Sint-Goedelekerk. Ook de gebouwen rond de kerk zijn weergegeven.

10

Spel

Verbind de woorden met de juiste verklaring

Belangrijke woorden

Je hebt alle opdrachten gemaakt.

Je kan nog een spel spelen en zo testen wat je geleerd hebt.

Triptiek

Een optocht van priesters en andere gelovigen.

Attribuut

Griekse held die zijn leven heeft gewaagd om het Gulden Vlies te bemachtigen

Noodnaam

Schilderen in laagjes over elkaar. Vooraleer een nieuw doorschijnend laagje wordt aangebracht moet het vorige goed droog zijn.

Processie

Een schilderij op hout dat in drie delen is verdeeld.

Jason

Voorwerp waaraan je kunt zien welke functie iemand heeft.

Glacertechniek

Een bijnaam voor een kunstenaar waarvan de echte naam niet gekend is.

Family day op 24 november 2013

Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België – museumstraat 9, 1000 Brussel – T +32[0]2 508 32 11 – VU: Michel Draguet

Dit familieboekje werd gemaakt door Educateam ter gelegenheid van de tentoonstelling:
The Heritage of Rogier van der Weyden Painting in Brussels 1450-1520 | 12.10 2013 > 26.01 2014

Publiekswerking: Isabelle Vanhoonacker,

Verantwoordelijke Educateam: Myriam Dom, realisatie van het project: Christine Ayoub en Marie-Suzanne Gillemann, vertaling en bewerking: Kathleen Adriaensen en Marleen Piryns, grafische vormgeving: Ulrik-Mátyás Füzfa.

Dit dossier/familieboekje heeft een louter educatieve bestemming en kan onder geen beding gebruikt of gereproduceerd worden ©KMSKB 2013.

Wenst u een schenking te doen ter ondersteuning van het Educateam :

isabelle.vanhoonacker@fine-arts-museum.be ou T +32[0]2 508 32 45 – Consulteer www.extra-edu.be voor de programma Educateam.

Rondleidingen op de tentoonstelling.

